
ALERT GOSPODARCZY

1

gap.

open
eyes
economy
summit

---

prof. SGH dr hab. Agnieszka Chłoń-Domińczak
prof. dr hab. Jan Czekaj
dr hab. Dariusz Filar
dr Mirosław Gronicki
prof. dr hab. Jerzy Hausner
dr Janusz Jankowiak
Robert Kowalski
prof. SGH dr hab. Krzysztof Marczewski
prof. UG dr hab. Leszek Pawłowicz
prof. SGH dr hab. Andrzej Rzońca
prof. dr hab. Andrzej Sławiński
dr Małgorzata Starczewska-Krzysztosek

Priorytety polityki gospodarczej w ostrej fazie epidemii

(II kwartał 2020)

Ocena sytuacji

Obecnie podstawowym problemem i wyzwaniem jest właściwe pogodzenie bezpieczeństwa zdrowotnego i bezpieczeństwa gospodarczego. Bez bezpieczeństwa gospodarczego nie da się zapewnić i utrzymać bezpieczeństwa zdrowotnego. A bez bezpieczeństwa zdrowotnego nie da się utrzymać procesu wytwórczego w niezbędnej skali, co grozi załamaniem się gospodarki.

Najważniejsze są dzisiaj działania powstrzymujące epidemię, ale wszystkie służby państwa, które się tym muszą zajmować potrzebują odpowiednich środków materialnych – systematycznie dostarczanych w masowej skali. Ten podstawowy front walki szybko się załamie, jeśli nie będzie odpowiednio zaopatrywany.

To w pierwszej kolejności dotyczy szeroko rozumianych środków i urzędzeń medycznych, w tym diagnostyczno-laboratoryjnych oraz całej gamy środków i urzędzeń ochrony osobistej oraz służących dezynfekcji. To także obejmuje usługi związane z logistyką (transport, magazynowanie) oraz zapewnienie niezawodności funkcjonowania infrastruktury technicznej i telekomunikacyjnej.

Miliony ludzi muszą pracować, aby walka z epidemią mogła być skutecznie kontynuowana. Tym ludziom trzeba zapewnić osobiste bezpieczeństwo zdrowotne. Podstawowe znaczenie ma tu zdolność przeprowadzania masowych, szybkich i okresowo powtarzanych testów diagnostycznych. Skutki braku takiej zdolności prowadzą do okresowego wyłączenia brakującego i przeciążonego personelu medycznego oraz całych oddziałów szpitalnych, a nawet szpitali, o czym jesteśmy codziennie informowani. Pracownicy medyczni i służby, które bezpośrednio ich wspomagają, muszą być testowani regularnie (co 5-7 dni).

**Priorytet 1:
Utrzymanie regularnego zaopatrzenia służb
medycznych i pomocniczych oraz zapewnienie im
bezpieczeństwa zdrowotnego**

Biorąc to pod uwagę, pierwszym priorytetem polityki gospodarczej musi być utrzymanie w ruchu i wzmocnienie tej części potencjału wytwórczego, który musi na bieżąco zaopatrywać front walczących z epidemią - we wszystko co niezbędne. Osiągnięcie tego wymaga pilnego uruchomienia państwowego programu akwizycyjnego. Podstawowa specyfikacja takiego programu zaopatrzenia należy do ministerstwa zdrowia, zaś jego uruchomienie i koordynacja do ministerstwa rozwoju (gospodarki) i podporządkowanych mu na najbliższy okres rządowych agend (centralnych i terenowych). Taki program musi być realizowany z pominięciem systemu zamówień publicznych. Odpowiednie upoważnienia do podobnych działań trzeba też przypisać jednostkom samorządu terytorialnego w odniesieniu do podległych im placówek medycznych i służb komunalnych (np. wodociągi, dezynfekcja, oczyszczanie). Zamówienia powinny być rozproszone terytorialnie i kierowane szczególnie do przedsiębiorstw średnich i małych, które będą gotowe odpowiednio przestawić swoją produkcję. Nie może to dotyczyć głównie spółek skarbu państwa. Trzeba w proces realizacji zamówień włączyć prywatne firmy z branż, które są w szybkim czasie zdolne do uruchomienia potrzebnej produkcji – odzieżowych, chemicznych, farmaceutycznych, kosmetycznych i innych.

Realizacja takiego przejściowego programu akwizycyjnego pobudzi gospodarkę równocześnie od strony podaży i popytu. Program powinien być stopniowo ograniczany odpowiednio do oceny bezpieczeństwa zdrowotnego, tak, aby trwale nie niszczyć mechanizmu rynkowego.

**Priorytet 2:
Osłona osób, która tracą pracę i jedyne źródło
zarobkowania**

Drugim priorytetem jest zapewnienie osłony socjalnej osobom, które tracąc pracę i jedyne źródło zarobkowania zostaną pozbawione środków egzystencji. Są to przede wszystkim osoby pracujące na własny rachunek, a także pracujący na umowy-zlecenie czy umowy o dzieło, ale też w coraz większym stopniu osoby zatrudnione na umowę o pracę. Takie osoby powinny być na okres trzech miesięcy (1 kwietnia - 30 czerwca) zwolnione z wszelkich danin publicznoprawnych, w tym także na rzecz jst. Powinny mieć też prawo do wystąpienia do podmiotów publicznych o zawieszenie innych opłat i rozłożenie ich później na raty (np. czynsze komunalne, opłaty za energię i gaz). Składową osłony socjalnej tych osób powinno być także zawieszenie eksmisji mieszkaniowej na okres epidemii plus pewien okres. Korzystanie z tych możliwości nie pozbawia tych osób uprawnień uzyskania odpowiednich świadczeń pieniężnych, zarówno dotychczas przyznawanych, jak i uruchamianych w obecnej sytuacji. Wsparcie socjalne powinno w tym szczególnym okresie skupić się przede wszystkim na tych, którzy przez utratę dochodów nie są w stanie zapewnić minimum bezpieczeństwa ekonomicznego swoim rodzinom.

Priorytet 3: Pomoc dla przedsiębiorstw w stanie zagrożenia upadłością

Trzeci priorytet dotyczy utrzymania aktywności gospodarczej i utrzymania miejsc pracy przez pracodawców, których przedsiębiorstwa znajdują się w stanie zagrożenia upadłością, spowodowanego zamrożeniem znaczącej części potencjału gospodarczego oraz wynikającą z tego utratą płynności finansowej. W tym przypadku potrzebne jest połączenie dwojakiego rodzaju działań – okresowej modyfikacji przepisów kodeksu pracy pozwalającej na elastyczną organizację pracy oraz finansowanie części wynagrodzenia pracowników przez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ponadto niezbędne jest umożliwienie pracodawcom zawieszenie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, z możliwością ich późniejszego częściowego lub pełnego umorzenia. Wskazane jest również stworzenie możliwości dostępu przedsiębiorców do płynnych środków na subkoncie VAT.

Reguły działań interwencyjnych

Podjęcie i skuteczne realizowanie tych priorytetowych działań wymaga spełnienia szeregu warunków oraz przestrzegania kilku podstawowych reguł:

- zaprojektowane przez rząd instrumenty osłonowe i pomocowe muszą być proste i uruchamiane bez długotrwałych procedur. Najlepszą formą byłby elektroniczny wniosek zainteresowanego podmiotu w formie oświadczenia składanego pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe informacje. Weryfikacja tych oświadczeń powinna się odbywać ex-post;
- wszystkie przewidziane specjalną ustawą instrumenty osłonowe i pomocowe powinny zostać uruchomione w tym samym terminie, na okres 3 miesięcy, z możliwością ich odpowiedniego i selektywnego przedłużenia;
- bieg terminów wszystkich obowiązków (np. ważności badań okresowych), których niewypełnienie nie ma istotnego znaczenia dla bieżącego funkcjonowania państwa, powinien zostać zawieszony na czas stanu epidemii. Dotyczy to także wygasania ważności zezwoleń na pracę imigrantów;
- niezbędne jest budżetowe dofinansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Funduszu Pracy, łącznie na poziomie kilku, a może nawet kilkunastu miliardów złotych. Przy jednoczesnym uruchomieniu nadzoru zapobiegającego wykorzystywaniu środków tych funduszy na inne niż ich uznane za priorytetowe cele – zarówno obecnie, jak i w przyszłości;
- trzeba bezwzględnie zapewnić drożność granic dla międzynarodowej wymiany handlowej. Ewentualne powtarzanie się na nich dantejskich scen (których ustrzegła się większość krajów, ale nie my) groziłoby znalezieniem się naszego kraju wśród ofiar przebudowy globalnych łańcuchów wartości po zakończeniu pandemii. Trzeba ustanowić zielone linie dla transportu cargo. Jednocześnie należy przeprowadzać szybkie testy prowadzących pojazdy na takich liniach;

Priorytety polityki gospodarczej w ostrej fazie epidemii

- pracownicy administracji rządowej i samorządowej muszą pracować: mogą pracować zdalnie, ale utrzymanie ich aktywności jest kluczowe. To warunek sprawnego uruchomienia i stosowania środków interwencyjnych związanych przeciwdziałaniem epidemii oraz jej skutkom. Powinni pracować także po to, aby opracować zestawy działań na okres po ustaniu stanu epidemii, której skutki społeczne i gospodarcze będą jeszcze długo odczuwalne;
- szczególnym zadaniem administracji samorządowej powinno obecnie stać się wspieranie sieci lokalnej przedsiębiorczości i lokalnych wspólnot pomocowych. Chodzi w szczególności o udostępnianie informacji i środków komunikacji oraz wsparcie finansowe i organizacyjne;
- te służby, które są bezpośrednio związane ze zwalczaniem epidemii i jej skutków powinny zostać wzmocnione kadrowo, sprzętowo i finansowo;
- wszelkie działania interwencyjne zakłócające mechanizm rynkowy powinny zostać zaniechane wraz z ustaniem stanu epidemii.

Proponowane przez nas ułożenie priorytetów polityki gospodarczej nie oznacza, że nie są potrzebne także inne działania. Będziemy je omawiać i proponować w naszych kolejnych cotygodniowych opiniach. Istotne jest jednak to, aby wszystkie niezbędne działania były podejmowane w przemyślanym układzie i w określonej sekwencji. Aby nie były chaotyczne i wzajemnie sprzeczne. Niestety tak to wygląda obecnie.